

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ – ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΠΟΙΗΣΗΣ

Β' ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΠΟΙΗΣΗΣ

ΠΟΙΗΤΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Συμπόσιο Ποίησης οργάνωσαν πέρυσι ένα Σεμινάριο Ποίησης, στο οποία μελετήθηκαν, μετά από εισηγήσεις και ανθολογήσεις από ειδικούς εισηγητές, το δημοτικό τραγούδι και 15 σημαντικοί νεοέλληνες ποιητές. Ο σχετικός τόμος κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Το δόντι».

Για φέτος με τη συνεργασία και του ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας, το Πανεπιστήμιο και το Συμπόσιο οργανώνουν το Β' Σεμινάριο Ποίησης, *Ποιητές του Κόσμου*, στο οποίο θα μελετηθούν το Πρωτογονικό Τραγούδι και 14 σημαντικοί ξένοι ποιητές, χωρίς, όπως και πέρυσι, να προτείνεται ένας σχετικός Κανόνας. Όπως και πέρυσι, το Σεμινάριο αποσκοπεί στην αναθέρμανση της μελέτης της ποίησης, θα επιδιωχθεί η ευρύτερη δυνατή ενημέρωση, θα γίνουν σχετικές ημίωρες εισηγήσεις από μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής του Συμποσίου και θα δοθούν σχετικές ανθολογίες (που θα εκδοθούν), τις οποίες θ' ακολουθήσει ουσιαστικός διάλογος των συμμετεχόντων, και, στο τέλος του Σεμιναρίου, θα χορηγηθούν Βεβαιώσεις Συμμετοχής.

Την ποίηση διαβάζει ο Γιάννης Βόγλης και η Ασπασία Λυκουργιώτη.

A. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γεώργιος Παναγιωτάκης, Πρόεδρος Πανεπιστημίου Πατρών
Άννα Ρούσσου, Αντιπρόεδρος Πανεπιστημίου Πατρών
Σωτήρης Π. Βαρνάβας,
Ξενοφών Βερούσιος,
Αλέξης Λυκουργιώτης, Καθηγητές Πανεπιστημίου Πατρών, Μέλη της Οργανωτικής
Επιτροπής Συμποσίου Ποίησης
Σωκράτης Α. Σκαρτσής, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών, Μέλος της
Οργανωτικής Επιτροπής Συμποσίου Ποίησης
Γιάννης Βόγλης, Ηθοποιός, Διευθυντής ΔΗΠΕΘΕ Πατρών

B. ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ – ΠΟΙΗΤΕΣ

Β' Κύκλος

Σεπτέμβριος

12 Ξένη Σκαρτσή: Haiku – Matsuo Basho

19 Κώστας Κρεμμύδας: Vladimir Mayakovsky

27 Αλέξης Λυκουργιώτης: Tomas Tranströmer

Οκτώβριος

3 Θανάσης Νάκας: Victor Hugo

10 Αλέξης Ζήρας: Charles Baudelaire

17 Γιώργος Κεντρωτής: Pablo Neruda

24 Ξενοφών Βερούσιος: Thomas Stearns Eliot

Νοέμβριος

- 7 Μιχάλης Γ. Μερακλής: Rainer Maria Rilke
14 Λύντια Στεφάνου: Dylan Thomas
21 Σωτήρης Π. Βαρνάβας: Seamus Heaney
28 Χρίστος Αλεξίου: Nazim Hikmet

Δεκέμβριος

- 6 Δημήτρης Χαρίτος: Eugenio Montale
13 Σάββας Μιχαήλ: Paul Celan

Το Σεμινάριο θα πραγματοποιείται, με ελεύθερη συμμετοχή, στο βιβλιοπωλείο «Πολύεδρο», Κανακάρη 147, Πάτρα, στις 8:30 μ.μ. Πληροφορίες-προεγγραφές: κα Γεωργία Νικολοπούλου-Πλαστήρα, τηλ. 2610 997981, 996611, fax 2610 996661, 996683, e-mail geonikolor@upatras.gr και Κωστής Καπέλας, τηλ. 2610 277342, e-mail polyedro1@hol.gr, ppolyedro1@hol.gr, polyedro1@hol.gr, polyedro1@hol.gr

Β' ΚΥΚΛΟΣ

12 Σεπτεμβρίου

Ξένη Σκαρτσή

Γεννήθηκε το 1963 στην Πάτρα και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, από όπου πήρε και το διδακτορικό της (πάνω στο έργο του Απ. Μελαχρινού). Δίδαξε στη Μέση εκπαίδευση, στο Πανεπιστήμιο Πατρών (με συμβάσεις) και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, στους οποίους τις εκδόσεις είχε κεντρικό οργανωτικό ρόλο. Έχει εκδώσει τρεις ποιητικές συλλογές, πέντε βιβλία μεταφράσεων, έχει δημοσιεύσει σε διάφορα λογοτεχνικά και επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων άρθρα, μελέτες (για το δημοτικό τραγούδι, το παραμύθι, τη σχέση αρχαίας και νεοελληνικής ποίησης, το Ν. Εγγονόπουλο, το Ν. Κάλα, τον Αν. Δρίβα, τον Τ. Λειβαδίτη, το Μ. Σαχτούρη, το Δ.Π. Παπαδίτσα, τον Ε.Χ. Γονατά κ.ά.) και μεταφράσεις, έχει επιμεληθεί την έκδοση Πρακτικών του Συμποσίου Ποίησης και έχει οργανώσει ποιητικά αφιερώματα. Σήμερα εργάζεται στο 2^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Αθηνών και είναι μέλος της ΟΕ του Συμποσίου Ποίησης και της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού «Μανδραγόρας».

ΧΑΪΚΟΥ – ΜΑΤΣΟΥ ΜΠΑΣΟ

Ματσού Μπασό

Αρχαία λιμνούλα,
πηδάει ένας βάτραχος μέσα
—ήχος νερού.

Φύλλα πατάτας στο τειφρό έδαφος
—πατώντας στα δάχτυλα
περίμενα το φεγγάρι.

Μες στη βροχή
που πάει και στ' άνθη της κερασιάς
ιερείς περπατούν με ψηλά τσόκαρα.

Ίσα στην αιχμή
του βέλους του ψαρά
η κραυγή του άγριου κούκου.

Άνοιξη:
λόφος δίχως όνομα
τυλιγμένος στην πρωινή ομίχλη.

Βαθύ το χιόνι, μας ας πάω
μέχρι να σκοντάψω, να πέσω
κοιτάζοντας το άσπρο τοπίο.

Κομπαγιάσι Ίσσα

Α, ο φθινοπωρινός άνεμος
και το παιδί, που ταίριαζαν
παλιά, πολύ παλιά!

Αρακίντα Μοριτάκε

Ένα πεσμένο λουλούδι
πάει στο κλαδί του πάλι
—ω, πεταλούδα!

(Μετάφραση από τα αγγλικά Σ.Α. Σκαρτσής, *Χαϊκού και Σένριου. Γιαπωνέζικα Τρίστιχα*, Σειρά «Τα Κείμενα των Λαών», εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 21998)

19 Σεπτεμβρίου

Κώστας Κρεμμύδας

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1955. Σπούδασε στα τμήματα Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, παιδαγωγικά στη ΣΕΛΕΤΕ, νομικά στην Αθήνα και Κοινωνική Ιστορία στη Σορβόνη, όπου παρουσίασε το μεταπτυχιακό του: «Συνδικαλιστικό κίνημα και Τράπεζες στην Ελλάδα (1917-1949), Η περίπτωση της Εθνικής Τράπεζας». Έχει εκπονήσει διδακτορική διατριβή στο Πανεπιστήμιο Πατρών για το περιοδικό της Αριστεράς «Επιθεώρηση Τέχνης» (1954-1967). Συμμετείχε κατά καιρούς σε συλλογικές προσπάθειες πολλών λογοτεχνικών εντύπων: *Νεώτερα Γράμματα* (1980-1984), *Πολιτιστική* (1982-1989), *Μεταπολιτιστική* (1992), *Εμείς* (1990-1993), *Η Τράπεζα* (1994-2000), «Συμπόσιο» (2002-2006) κ.ά. Από τον Μάιο του 1993 διευθύνει το περιοδικό *Μανδραγόρας*, καθώς και τις ομώνυμες εκδόσεις. Έχει δημοσιεύσει τις ποιητικές συλλογές «Το ασανσέρ, Μια ημιτελής συνουσία» (1993), «Ωδή στα τρόλεϋ» (1995), «Υπέρ ηρώων» (1998) και «Μηνύματα σε κινητό» (2002). Ποιήματά του επίσης περιλαμβάνονται στα «Ποιητικά τετράδια φθινοπώρου» (Ανθολογία Σύγχρονης Ελληνικής Ποίησης) «Μανδραγόρας», Αθήνα 2000, καθώς και στη συλλογική έκδοση «Καλαμιώτου 10» Αθήνα (2003). Κριτικά κείμενα, δοκίμια και χρονογραφήματά του δημοσιεύονται σε εφημερίδες και περιοδικά.

VLADIMIR MAYAKOVSKY

ΞΕΛΑΣΠΩΣΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Το μέλλον δε θαρθεί
από μονάχο του, έτσι νέτο-σιέτο,
αν δεν πάρουμε μέτρα
κ' εμείς.
Από τα βράγχια, κομσομόλε, άρπαξέ το!
Απ' την ουρά του, πιονιέροι, εσείς.
Η κομμούνια
δεν είναι μια βασιλοπούλα του παραμυθιού, που λες,
για να την ονειρεύεσαι
τις νυχτιές.
Μέτρησε,
καλοσκέψου,
σημάδεψε—
και τράβα, βήματα τα βήματα,
έστω και πάνω σε μικροζητήματα.
Δεν είναι μόνον
ο κομμουνισμός
στη γη,
στα κάθιδρα εργοστάσια εκείνα.
Είναι και μες στο σπίτι,
στο τραπεζάκι μπρος,
στις σχέσεις,
στη φαμίλια,
στην καθημερινή ρουτίνα.
Εκείνος κει,
που ολημερίς

τριζοβολάει βλαστήμιες
σαν κάρο κακογρασμένο,
εκείνος που,
σαν ολολύζει η μπαλαλάϊνα,
χλωμιάζει ευθύς,
αυτός
το μπόι του μέλλοντος
δεν τόχει φτασμένο.
Πόλεμος,
δεν είναι μόνο, όπως θαρρείς εσύ,
να λες ναι, ναι,
στα μέτωπα με βολές πολυβόλου.
Της φαμίλιας,
του σπιτιού,
η επίθεση,
για μας μικρότερη απειλή
δεν είναι διόλου.
Εκείνος που υποτάχτηκε
στην πίεση της φαμίλιας,
κοιμάται
μες στη μακαριότητα
ρόδων φτιαγμένων με χαρτί, –
αυτός δεν έφτασε το μπόι
της προσήλιας,
της δυνατής ζωής εκείνης
που θα' ρτει.
Σαν τη φλοιάτα
και το χρόνο επίσης,
ο σκόρος της καθημερινότητας
τον κατατρώνει στιγμή-στιγμή.
Το μεινεσμένο ρούχο
των ημερών μας για ν' αερίσεις,
ε, κομσομόλε, τίναξέ το εσύ.

1925

Απόδοση: Γιάννης Ρίτσος

27 Σεπτεμβρίου

Αλέξης Λυκουργιώτης

Γεννήθηκε στην Αθήνα και ζει στην Πάτρα. Σπούδασε Χημεία στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Έκανε το διδακτορικό του στο Δημόκριτο, την Υψηγεία του στο Πανεπιστήμιο Πατρών και μεταδιδακτορικές σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Λουβαίν. Καθηγητής από το 1988 στο Πανεπιστήμιο Πατρών, Πρύτανης στο ίδιο Πανεπιστήμιο από το 1988 ως το 1994, Πρόεδρος του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου από το 1995 ως το 2004 και Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας από το 2010. Έχει γράψει αρκετά ποιήματα και κείμενα για την ποίηση, ορισμένα από τα οποία έχουν δημοσιευθεί στα πρακτικά του Συμποσίου Ποίησης και στο περιοδικό «Μανδραγόρας».

TOMAS TRANSTRÖMER

ΑΕΤΟΡΑΧΗ (απόσπ.)

Η ψυχή μου διασχίζει
τα βάθη της γης
σιωπηλή σαν κομήτης

ΦΥΛΛΟ

Μια μαγιάτικη νύχτα με κρύο φεγγαρόφωτο
αποβιβάστηκα
εκεί που το χορτάρι και τα λουλούδια ήταν γκριζα,
αλλά η μυρωδιά πράσινη.

Πήρα ευκίνητα τον ανήφορο
στην άχρωμη νύχτα,
ενώ λευκές πέτρες
κάνανε σήματα στο φεγγάρι.

Ένα χρονικό διάστημα
μερικών λεπτών μήκους
πενήντα οχτώ λεπτών πλάτους.

Και πίσω μου,
πέρα από τη μολυβένια λάμψη των νερών,
υπήρχε η άλλη ακτή
κι εκείνοι που εξουσίαζαν.

Άνθρωποι με μέλλον
αντί για πρόσωπο.

Μετάφραση: Βασίλης Παπαγεωργίου

3 Οκτωβρίου

Θανάσης Νάκας

Καθηγητής Γλωσσολογίας στο ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών, τ. Διευθυντής Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών. Επισκέπτης Ερευνητής στον Τομέα Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου του Salzburg / Αυστρία. Διδάσκων, επί σειράν ετών, στο Μαράσλειο Διδασκαλείο, στη ΣΕΛΜΕ και στα ΠΕΚ. Ως Ερευνητής της Ακαδημίας Αθηνών και ως μέλος ΔΕΠ του ΕΚΠΑ συμμετέσχε σε πολλά εθνικά και διεθνή συνέδρια και ερευνητικά προγράμματα σχετικά με τον γλωσσικό σχεδιασμό και τη γλωσσική εκπαίδευση.

Ασχολείται με θέματα φιλολογίας, γλωσσικής διδασκαλίας, θεωρίας της λογοτεχνίας και ρητορικής. Ανήκει στα ιδρυτικά μέλη της Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας. Είναι τακτικό μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών και της Οργανωτικής Επιτροπής του Συμποσίου Ποίησης της Πάτρας. Έχει τιμηθεί με ειδικό μετάλλιο, που του απένειμε ο πρόεδρος της Γαλλικής Βουλής, για τη μετάφραση και διάδοση του έργου του Montaigne στην Ελλάδα.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ [βιβλία]: *Παράλληλα Χωρία στα Δοκίμια του Σεφέρη και του Έλιοτ* • *Ο Montaigne και το Δοκίμιο* • *Γλωσσοφιλολογικά*, τόμοι Α' έως Δ' [Πατάκης] • *Η Γλώσσα της Σύγχρονης Ποίησης (Γενιά του '70)* • *Τα Επιρρηματικά της Νέας Ελληνικής* (Διδασκτορ. Διατρ.) • *Σχήματα (Μορφο)λεξικής και Φραστικής Επανάληψης* [Πατάκης] • *Δημοσιογραφία και Νεολογία: Τίτλοι- ευρήματα για θέματα- εκπλήξεις* [Πατάκης] • [Μετάφραση:] Michel de Montaigne, *Δοκίμια* [Κάλβος].

Πολυάριθμα άρθρα και μελέτες του έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά, πρακτικά συνεδρίων, κτλ.

VICTOR HUGO

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟ

Les turcs ont passé là. Tout est ruine et deuil...

Victor Hugo

Τοῦρκοι διαβήκαν. Χαλασμός, θάνατος πέρα ὡς πέρα.

ἼΗ Χίο, τ' ὀλόμορφο νησί, μαύρη ἀπομένει ξέρα,

μέ τὰ κρᾶσιᾶ, μέ τὰ δεντρᾶ

τ' ἀρχοντονήσι, πού βουνᾶ καὶ σπίτια καὶ λαγκάδια

καὶ στοῦ χορὸ τὶς λιγερὲς καμιᾶ φορᾶ τὰ βράδια

καθρέφτιζε μέσ' στὰ νερά.

Ἐρμιᾶ παντοῦ. Μὰ κοίταξε κι ἀπάνου ἐκεῖ στοῦ βράχο,

στοῦ κάστρου τὰ χαλάσματα κάποιο παιδί μονάχο

κάθεται, σκύβει θλιβερᾶ

τὸ κεφαλάκι, στήριγμα καὶ σκέπη τοῦ ἀπομένει

μόνο μιᾶ ν' ἄσπρη ἀγρόμπελη σὰν αὐτὸ ξεχασμένη

μέσ' στήν ἀφάνταστη νερά.

—Φτωχὸ παιδί, πού κάθεσαι ζυπόλυτο στὶς ράχες

γιὰ νὰ μὴν κλαῖς λυπητερά, τ' ἤθελες τάχα νὰ ἴχες

γιὰ νὰ τὰ ἰδῶ τὰ θαλασσᾶ

ματάκια σου ν' ἀστράψουνε, νὰ ξαστερώσουν πάλι,
καὶ νὰ σηκώσης χρωπὰ σὰν πρῶτα τὸ κεφάλι
μὲ τὰ μαλλάκια τὰ χρυσά;

Τί θέλεις, ἄτυχο παιδί, τί θέλεις νὰ σοῦ δόσω
γιὰ νὰ τὰ πλέξης ξέγνοιαστα, γιὰ νὰ τὰ καμαρώσω
ριχτὰ στοὺς ὤμους σου πλατιά
μαλλάκια ποῦ τοῦ ψαλλιδιοῦ δὲν ἄχει ἀγγίξει ἡ κόψη,
καὶ σκόρπια στὴ δροσάτη σου τριγύρω γέρονουν ὄψη
καὶ σὰν τὴν κλαίουσα τὴν ἰτιά;

Σὰν τί μποροῦσε νὰ σοῦ διώξη τάχα τὸ μαράζι;
Μήπως τὸ κρῖνο ἀπ' τὸ Ἴραν ποῦ τοῦ ματιοῦ σου μοιάζει;
Μὴν ὁ καρπὸς ἀπ' τὸ δεντρὶ
ποῦ μέσ' στὴ μουσουλμανικὴ παράδεισο φυτρώνει,
κ' ἔν' ἄλογο χρομία ἑκατὸ κι ἂν πηλαλάει, δὲ σώνει
μέσ' ἀπ' τὸν ἴσκιό του νὰ βγῆ;

Μὴ τὸ πουλὶ ποῦ κελαιῖδάει στὸ δάσος νύχτα μέρα
καὶ μὲ τὴ γλύκα του περνάει καὶ ντέφι καὶ φλογέρα;

Τί θές κι ἀπ' ὅλα τ' ἀγαθὰ
τοῦτα; Πές! Τ' ἄνθος, τὸν καρπὸ; θές τὸ πουλί;

—Διαβάτη,

μοῦ κράζει τὸ Ἑλληνόπουλο μὲ τὸ γαλάζιο μάτι·
Βόλια, μαρπούτη θέλω, νά!

1885

Μετάφραση: Κωστής Παλαμάς

10 Οκτωβρίου

Αλέξης Ζήρας

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Κριτικός λογοτεχνίας και γραμματολόγος. Σπούδασε Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης και Βαλκανικές γλώσσες στο Ινστιτούτο Μελετών Χερσονήσου του Αίμου. Αρθρογράφος και λογοτεχνικός κριτικός στις εφημερίδες «Θεσσαλονίκη», «Καθημερινή», «Ελευθεροτυπία», «Αυγή» και στα περιοδικά «Αντί», «Διαβάζω», κ.ά. Σύμβουλος ραδιοφωνικών προγραμμάτων (1982-1993). Υπεύθυνος σύνταξης (1992-1996) του *Λεξικού Νεοελληνικής Λογοτεχνίας* (Εκδ. «Πατάκη»), συντάκτης του *Βιογραφικού Λεξικού* της Εκδοτικής Αθηνών και της Εγκυκλοπαιδείας *Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα*. Ιδρυτικό μέλος, αντιπρόεδρος και από το 2009 πρόεδρος Δ.Σ. της Εταιρείας Συγγραφέων. Μέλος της Επιτροπής Βραβείων «Διαβάζω» και της ΟΕ του Συμποσίου Ποίησης της Πάτρας. Έχει εκδώσει ποιήματα και πεζά, μελέτες για την ελληνική και την ξένη λογοτεχνία και έχει μεταφράσει ευρωπαίους και αμερικανούς ποιητές και πεζογράφους. Η κριτική του σύνθεση *Ένας Γραϊκός στα ξένα. Αναγνώσεις άλλων λογοτεχνιών* (2003) τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Δοκίμιου και το Βραβείο Πέτρου Χάρη της Ακαδημίας Αθηνών. Πρόσφατο βιβλίο του: *Όψεις της κυπριακής πεζογραφίας 1900-2000* (2010).

CHARLES BAUDELAIRE

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΕΣ

Η φύση είναι ένας ναός όπου κίονες ζωντανοί
Αφήνουν ν' ακουστούν καμιά φορά συγχευμένα λόγια·
Ο άνθρωπος περνά από 'κει, διασχίζοντας δάση συμβόλων
Που τον παρατηρούν με βλέμμα φιλικό.

Σαν μακρινοί αντίλαλοι συγκλίνουν κι ανταμώνουν
Σε μια βαθιά και ερεβώδη ενότητα,
Απέραντη και αχανή, όπως το φως και η νύχτα,
Τα χρώματα, τ' αρώματα, οι ήχοι ανταποκρίνονται.

Εαρινά αρώματα όπως της σάρκας των παιδιών
Γλυκά σαν τον οξύαυλο, χλωρά σαν τα λειβάδια
– Κι άλλα, διαβρωτικά, θριαμβικά και πλούσια

Ουσίες που διαχέονται χωρίς αρχή και τέλος,
Όπως το μεντζουβί, το άμβραρο, ο μόσχος, το λιβάνι,
Που ψάλλουν ό,τι φέρνει ο νους και ό,τι οι αισθήσεις.

Τα Άνθη του Κακού

Μετάφραση: Αλ. Ζήρας

17 Οκτωβρίου

Γιώργος Κεντρωτής

Γεννήθηκε το 1956 στους Μολάους Λακωνίας. Σπούδασε νομικά στην Ελλάδα και στη Γερμανία. Είναι Διδάκτωρ Νομικής και από το 1994 είναι καθηγητής Θεωρίας της Μετάφρασης στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Τα βασικά του ερευνητικά ενδιαφέροντα ανάγονται στη θεωρία και την πράξη της μετάφρασης, στη γλωσσολογία, στην αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή παράδοση, στην παγκόσμια λογοτεχνία και στην ελληνική γραμματεία με έμφαση στο έργο της Επτανησιακής Σχολής και στη λογοτεχνία από Μεσοπόλεμο έως και τις μέρες μας. Μεταφράζει στα Νέα Ελληνικά από τα Αρχαία Ελληνικά και τα Λατινικά, τα Γερμανικά, τα Ιταλικά, τα Ισπανικά, τα Γαλλικά, τα Αγγλικά, τα Ρωσικά και τα Τσεχικά. Έχει δημοσιεύσει ποιήματα, μυθιστορήματα και δοκίμια.

PABLO NERUDA

ΤΟ ΚΑΤΑΠΟΝΤΙΣΜΕΝΟ ΡΟΛΟΪ

Υπάρχει τόσο άραχλο φως στους τριςβαθους αιθέρες
και τόσες διάστασές τους ειτρινίσαν εντελώς αδοκίμως,
που δε πέφτει πλέον ο άνεμος
μα κι ούτε ανασαίνουνε πλέον τα φύλλα.

Επίσημη μέρα Κυριακή κρεμιέται απάνω απ' τα πελάγη,
καράβι βουλιαγμένο αύτανδρο θα 'λεγες στον πόντο,
και μια σταγόνα χρόνος σκαληνός
χιμούν από τις σκαλινάδες
υγρασίες φορώντας διάφεγγες
που σβέλτες, καθώς είν', σου κόβουν τα ήπατα.

Υπάρχουν μήνες στοιβαγμένοι
με βάρος σοβαρό σ' ένα ρούχο
που θες να το μυρίσεις κλαίγοντας με τα μάτια κλεισμένα,
όπως υπάρχουνε και χρόνια συναγμένα
σ' ένα τυφλό σημάδι του νερού βορβορώδες, χαλκοπράσινο·
υπάρχει η εποχή
που ούτε τα δάχτυλα ούτε το φως αγγίζανε,
πολύ πιο πολύτιμη κι από σπασμένη βεντάλια,
πολύ πιο αμίλητη κι από ξεθαμμένο ποδάρι,
όπως υπάρχει και των διαλυμένων ημερών
η εποχή η γαμήλια
σ' έναν τάφο μέσα θλιβερό
που τον διαπλέουνε ψάρια και χέλια χίλια.

Πέφτουν του χρόνου τ' ανθοπέταλα,
πέφτουν, ασταμάτητα πέφτουν,
πέφτουν σαν αλεξιβρόχια αλώμενα
που μοιάζουν ουρανών στερέωμα,
πέφτουνε και ολόένα μεγαλώνουν πέφτοντας,
και δεν είναι παρὰ μόλις
μια καμπάνα που ποτέ πιο πριν δεν έτυχε να δούμε,

και δεν είναι παρὰ μόλις
ένα ρόδο μούσκεμα, μια μέδουσα, ένα μακρύ
κερματισμένο χτύπημα,
που όμως δεν είναι αυτό, αλλά κάτι άλλο, κάτι που μόλις
που σ' ακουμπά κι ευθύς αμέσως σβήνει,
χνάρι δεμένο, μπερδεμένο
δίχως σάλαγο και με κανέναν ήχο
και δίχως καν ανάκατα πουλιά,
αρωμάτων κηλαϊδισμός λιπόθυμος
όσο και φυλών ανθρώπων.

Κατακαμπίς τανύστηκε απάνω από τα βρύα το ρολόγι
και με την ηλεκτρικιά του τη μορφή
εχτύπησε τό 'να του ισχίο·
λαβωμένο τρέχει τώρα και σαθρό
κάτω απ' το θρο των τρομερών νερών
που φριχτότατα εκεί κυματίζουν
με εικενώσεις ρευμάτων κε

Μετάφραση: Γιώργος Κεντρωτής

24 Οκτωβρίου

Ξενοφών Βερούκιος

Καθηγητής στο Τμήμα Χημικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1986, και Διευθυντής του εργαστηρίου Ετερογενούς Καταλύσεως. Έχει εργαστεί σε διάφορα ακαδημαϊκά και βιομηχανικά ιδρύματα στην Ευρώπη και στην Αμερική. Έχει εκδώσει διδακτικά βιβλία, έχει συνεισφέρει κεφάλαια σε επιστημονικά βιβλία, και έχει δημοσιεύσει περισσότερα από 180 άρθρα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά.

Έχει εκδώσει τρεις ποιητικές συλλογές: «Επίστρεφε», Πάτρα, 2001, «Οίκαδε και Άλλα Ποιήματα Ασαφούς Κατευθύνσεως», Αθήνα, 2004, και «Γων Αιωρούμενων Ήχων», Αθήνα, 2011. Έχει επίσης δημοσιεύσει ποιήματα και πεζά σε διάφορα περιοδικά.

T.S. ELIOT

ΑΣΜΑ ΕΡΩΤΙΚΟ ΤΟΥ J. ALFRED PRUFROCK (Απόσπασμα)

Ας πάμε λοιπόν, εσύ κι εγώ,
Καθώς το σούρουπο απλώνεται στον ουρανό
Σαν ασθενής αναισθητός σε χειρουργικό τραπέζι.
Ας πάμε, από εκείνους τους ασύχναστους δρόμους,
Όπου ο ορυμαγδός υποχωρεί
Ανήσυχων νυχτών σε μιας – νυχτιάς φτηνά ξενοδοχεία
Και βρώμικα καπηλειά:
Δρόμοι που ακολουθούν σαν ανιαρό επιχείρημα
Δόλιου σκοπού
Να σ' οδηγήσουν σε μιαν αφόρητη ερώτηση...
Ω, μη ρωτάς, «ποια είναι;»
Ας κάνουμε την επίσκεψή μας.

Στο σαλόνι οι γυναίκες πάνε κι έρχονται
Μιλώντας για Μιχαηλάγγελο.

Η κίτρινη ομίχλη που ξύνει την πλάτη της πάνω στα πατζούρια,
Ο κίτρινος καπνός που ξύνει το ρύγχος του πάνω στα πατζούρια,
Βούτηξε τη γλώσσα του μέσα στις γωνιές του δειλινού,
Αργοσύρθηκε πάνω στις άδειες τις πισίνες,
Άφησε να πέσει πάνω του η κάπνα που πέφτει απ' τις καμινάδες,
Γλίστρησε στην ταράτσα, έκανε ένα σάλτο,
Και, συνειδητοποιώντας πως ήταν μια γλυκιά Οκτωβριάτικη νύχτα,
Τυλίχτηκε μεμιάς γύρω απ' το σπίτι, κι αποκοιμήθηκε.

Και όντως θα υπάρξει καιρός
Για τον κίτρινο καπνό που έρπει κατά μήκος του δρόμου
Ξύνοντας την πλάτη στα πατζούρια.
Θα υπάρξει καιρός, θα υπάρξει καιρός
Να προετοιμάσεις ένα πρόσωπο να συναντήσεις τα πρόσωπα που συναντάς.

Θα υπάρξει καιρός να φονεύσεις και να δημιουργήσεις
Άπλετος καιρός για όλα τα έργα και τις μέρες των χεριών
Που σηκώνουν και ρίχνουν μια ερώτηση στο πιάτο σου.
Καιρός για σένα και καιρός για μένα
Και καιρός ακόμα για εκατοντάδες δισταγμούς
Εκατοντάδες οράματα και αναθεωρήσεις
Πριν την ώρα του τσαγιού.

Στο σαλόνι οι γυναίκες πάνε κι έρχονται
Μιλώντας για Μιχαηλάγγελο.

Μετάφραση: Ξ. Βερούκιος

7 Νοεμβρίου

Μιχάλης Γ. Μεραικλής

Γεννήθηκε στην Καλαμάτα το 1932. Λαογράφος και φιλόλογος. Σπούδασε στην Αθήνα, το διδακτορικό του έλαβε στη Γερμανία. Το 1975 εξελέγη καθηγητής λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Το 1981 εξελέγη πρόεδρος του ίδιου Πανεπιστημίου. Το 1990 μετακλήθηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Χρημάτισε πρόεδρος της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων, είναι πρόεδρος της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας.

RAINER MARIA RILKE

Είναι, Κύριε, οι μεγάλες πόλεις
χαμένες και διαλυμένες·
σαν μια φυγή μπροστά σε φλόγες είναι η πιο μεγάλη, –
και δεν υπάρχει παρηγοριά να τις παρηγορήσει
και ολίγος χρόνος τους κυλάει και φεύγει.

Ζουν άνθρωποι εκεί, ζούνε δύσκολα και βαριά
καταχωνιασμένοι σε δωμάτια, με έντρομους μορφασμούς
πιο αγχώδεις από ένα νεογέννητο κοπάδι·
κι έξω αγρυπνά και ανασαίνει η γη σου,
όμως αυτοί υπάρχουν και δεν το ξέρουν πια.

Μεγαλώνουν εκεί παιδιά στα περβάζια των παραθύρων
και βρίσκονται ολοένα στην ίδια σκιά μέσα,
και δεν ξέρουν πως έξω λουλούδια τα καλούν
σε μια μέρα πλατιά, γεμάτη ευτυχία κι αέρα, –
και πρέπει να είναι ένα παιδί κι είναι ένα παιδί λυπημένο.

Ανθίζουν εκεί παρθένες γι' αυτό που δεν γνωρίζουν
και ήσυχα λαχταρούν για τα παιδικά τους χρόνια·
όμως δεν είναι εκεί αυτό που τις φλόγιζε
και με τρεμούλιασμα κλειδώνονται ξανά στον εαυτό τους.
Κι έχουν σε κουκουλωμένα μέσα δωμάτια
τις μέρες της εξαπατημένης τους μητρότητας
τον αθέλητο κλαυθμυρισμό στις μακριές τους νύχτες
και χρόνια παγερά δίχως πια δύναμη και αγώνα.
Και μέσα στο πυκνό σκοτάδι στέκουν τα νεκρικά κρεβάτια
και λαχταρούν αργά αργά να πάνε προς τα κει
κι αργά πεθαίνουν, πεθαίνουν σαν δεμένες με αλυσίδες
και φεύγουν όπως μια ζητιάνα...

Απόσπασμα από το *Βιβλίο των νερών*, τρίτο βιβλίο:
Το βιβλίο της φτώχειας και του θανάτου, 1903

14 Νοεμβρίου

Λύοντια Στεφάνου

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδωσε νομικά και πολιτικές επιστήμες. Έκανε ελεύθερες σπουδές στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Φιλοσοφία, Ψυχολογία, Νεότερη Γλωσσολογία) και στα γαλλικά (Γαλλικό Ινστιτούτο), αγγλικά (Αμερικανικό Κολλέγιο) και σε άλλες ξένες γλώσσες (ισπανικά, ιταλικά, βουλγαρικά, γερμανικά). Έζησε για μεγάλα χρονικά διαστήματα εκτός Ελλάδος ως σύζυγος διπλωματικού υπαλλήλου, του Πρέσβη Αλέξη Στεφάνου. Ποιήτρια και μεταφράστρια. Ιδρυτικό μέλος της Εταιρίας Συγγραφέων (πολλές φορές μέλος του Δ.Σ. της Εταιρίας και αντιπρόεδρος το 1990), μέλος της Εταιρίας Συγκριτικής Γραμματολογίας. Συμμετείχε στην ίδρυση των νεανικών περιοδικών *Παλμός*, *Αιγαίο*, *Στάχ* και μαζί με τους ζωγράφους Μολφέση και Γαΐτη και τους γλύπτες Κουλεντιανό και Φιλόλαο και τον κριτικό τέχνης Αλέξανδρο Ξύδη ίδρυσε την πρωτοποριακή Γκαλερί Μέριλιν (1963) όπου οργανώθηκαν και οι πρώτες κοινές εκδηλώσεις ποιητών με εικαστικούς και κριτικούς. Συμμετείχε με εργασίες για την ποίηση σε συνέδρια εντός και εκτός Ελλάδος (Πανεπιστήμια Στρασβούργου, Ουαλίας, Νέας Υόρκης, Πάτρας, Θεσσαλονίκης, Αθήνας). Το 1994 τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Δοκιμίου).

BIBΛΙΑ: ΠΟΙΗΣΗ: *Ποιήματα, 1958, Τοπία από την Καταγωγή και την Περιπλάνηση του ΥΚ*, β' έκδ. Ίκαρος 1990, *Έξη Επεισόδια από τον Κύκλο των Τεράτων*, Ερμείας 1971, *Τα Μεγάφωνα*, Ερμείας 1975, *Οι Λέξεις και τα Πράγματα*, Εστία 1983, *Landscapes from the Origin and Wanderings of ΥΚ, Shoestrig Prewn, England* 1999. ΘΕΩΡΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ: *Το Πρόβλημα της Μεθόδου στη Μελέτη της Ποίησης*, β' έκδ. Κάλβος 1981, *Γενικά και Ειδικά για την Ποίηση*, Σοκόλης 1993. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: *Dylan Thomas: Ποιήματα*, Ερμείας, 1982, *C.M.Bowra: Ποίηση και Πολιτική*, Ερμείας, 1982, *Apollinaire, Η Καθιστή Γυναίκα*, Ερμείας, 1983, *Claude Mosse και Annie Schnapp-Courbeillon, Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας (2.000 -91 π.Χ.)* Παπαδήμας 1996, *Philip Ramp, JONZ, Ποίημα, Πολιτικά Θέματα*, 1997, *HACHETTE, Τα Ευρωπαϊκά Γράμματα, 1^{ος} τόμος: Εισαγωγή και Γένεση των Ευρωπαϊκών Γραμμάτων*, Σοκκόλης 1998, *Jacqueline de Romilly, Ο Θουκυδίδης και ο Αθηναϊκός Ιμπεριαλισμός*, Παπαδήμας 2.000, *Ιμπεριαλισμός C.M. Woodhouse, Συνοπτική Ιστορία της Νεώτερης Ελλάδας*, 2006.

DYLAN THOMAS

ΓΙΑΤΙ ΦΕΡΝΕΙ ΤΗΝ ΠΑΓΩΝΙΑ Ο ΒΟΡΙΑΣ

ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΕΝ ΘΑ ΄ΧΕΙ ΠΙΑ ΕΞΟΥΣΙΑ

Κι ο θάνατος δεν θάχει πια εξουσία
Γυμνοί οι νεκροί θα γίνουν ένα
Άνθρωποι του ανέμου και του δυτικού φεγγαριού
Όταν ασπρίσουν τα κόκκαλά τους και τριφτούν τ' άσπρα κόκκαλα
Θάχουν αστέρια στον αγώνα και στο πόδι
Αν τρελάθηκαν η γνώση τους θα ξανάρθει,
Αν βουλιάζουν στο πέλαγος θ' αναδυθούν,
Αν χάθηκαν οι εραστές δεν θα χαθεί η αγάπη.

Κι ο θάνατος δεν θάχει πια εξουσία.
Γιατί φέρνει την παγωνιά ο βοριάς και τη δροσιά το μελέμι

Δεν πρόκειται να μαθευτεί ώσπου να στεγνώσει το πηγάδι των ανέμων
Και να μην πλημμυρίζουν πια τη δύση
Άνεμοι φορτωμένοι με καρπούς και φλούδες
Από χιλιάδες πτώσεις
Γιατί 'ναι το μετάξι απαλό γιατί η πέτρα πληγώνει
Δεν θα πάψει ποτέ να ρωτάει το παιδί,
Γιατί η βροχή της νύχτας και του στήθους το αίμα
Τα δυο σβήνουν τη δίψα του σκοτεινή θάνατι η απάντηση.

Πότε θαρθεί ο Κακός Βοριάς από τους πάγους; λέει το παιδί
Θα κρατάν άραγε μέσα στις χούφτες τους ένα κομήτη;
Όχι προτού, από τα ύψη και τα βάθη, η στάχτη
Ρίξει στα μάτια των παιδιών έναν ατέλειωτο ύπνο
Και γεμίσει το σούρουπο φαντάσματα παιδιών
Δεν θ' αντηχήσει μια λευκή απάντηση στις στέγες.

Τα πράγματα είν' όλα γνωστά: η γνώμη των άστρων
Έτσι τι θέλει να ταξιδεύει λίγη χαρά στους ανέμους,
Αν και τι θέλουν τ' άστρα γυροφέροντας
Αδιάκοπα στους πύργους τ' ουρανού
Ούτε που ακούγεται πριν απ' το φευγικό των άστρων.
Ακούω τη χαρά και «Νάσαι ευτυχισμένος»
Σαν το κουδούνι της πόρτας ν' αντηχούν στους διαδρόμους
Και «Δεν έχει απάντηση», και δεν έχω
Απάντηση στην κραυγή των παιδιών
Που απαντάει στην ηχώ για τον άνθρωπο των πάγων
Και τους απόκοσμους κομήτες πάνω απ' τις σηκωμένες γροθιές.

Κι ο θάνατος δεν θάχει πια εξουσία.
Όσους βαθιά σκεπάζουν οι στροφάδες των νερών
Δεν θ' αφανίσει ανεμοστρόβιλος.
Κι αν στρίβει ο τροχαλίας κι οι κλειδώσεις ξεφτίζουν
Στον τροχό αν τους παιδεύουν δεν θα τους συντρίψουν.
Στα σπασμένα τα χέρια τους θάνατι η πίστη διπλή,
Κι οι μονόκεροι δαίμονες ας τρυπούν το κορμί.
Χίλια κομμάτια θρύψαλα κι αράγιστα θα μείνουν
Κι ο θάνατος δεν θάχει πια εξουσία.

Κι ο θάνατος δεν θάχει πια εξουσία.
Ας μην φωνάζουν πια στο αυτί τους γλάροι
Ας μην σπάζει μ' ορμή στο γιαλό τους το κύμα
Εκεί που τ' άνθι φούντωνε δεν έχει τώρα ανθό
Να υψώσει την κορφή του στις βροχής το φούντωμα,
Τρελοί' μπορεί, και ξόδια, ψόφια καρφιά, μα ιδές,
Φύτρα των σημαδιών τους, να, σφυριές οι μαργαρίτες
ορμούν στον ήλιο ωσότου ο ήλιος να καταλυθεί.
Κι ο θάνατος δεν θάχει πια εξουσία.

Μετάφραση: Λύντια Στεφάνου

21 Νοεμβρίου

Σωτήρης Π. Βαρνάβας

Ο Σωτήρης Π. Βαρνάβας γεννήθηκε στη Μηλιά Αμμοχώστου και φοίτησε στο Παγκύπριο Γυμνάσιο Λευκωσίας. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Φυσιογνωστικές Επιστήμες και Γεωλογία. Ειπόνησε διδακτορική διατριβή στο Imperial College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Είναι Καθηγητής στο Τμήμα Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές «Ψήγματα Απείρου», 2006, *Εκδόσεις Γαβριηλίδης*, «Ηχογράμματα», 2008, *Εκδόσεις Γαβριηλίδης*. Είναι συνεπιμελητής, με τον Σ. Α. Σκαρτσή, της *Ανθολογίας Κυπρίων Ποιητών*, 2008, *Εκδόσεις Ταξιδευτής*.

SEAMUS HEANEY

Η ΒΑΡΥΤΗΤΑ

Βαρίδι των 56 λιβρών. Συμπαγής σιδερένια
Μονάδα άρνησης. Χυτό και σφραγισμένο
Με μια ένθετη τραβέρσα πάχους δύο εκατοστών
Για λαβή.
Τετραγωνισμένο και στην όψη ακίνδυνο
Εκτός κι αν πάς να το σηκώσεις, οπότε σε ξεμασχαλιάζει,
Μια δύναμη ικανή να υποβιβάσει τη ζωή την ίδια —
Μαύρο κουτί βαρύτητας, ασήκωτη
Σφραγίδα πλακουτσή και ρίζα νεκρού βάρους.
Όμως ζύγιασέ το

Με αντίβαρο πάνω σε μια γεφυροπλάστιγγα —
Μια καλοσυντηρημένη, γρασσαρισμένη πλάστιγγα —
Και ο δεικτής τρεμοπαίζει, ρέει με το πάρε-δώσε.

Αυτό είναι και το μοναδικό καλό μαντάτο:
Η αρχή του φέρειν, του αντιτάσσειν,
Και του υπομένειν, έστω για να
Ζυγιάσουμε το ανυπόφορο στους άλλους
Με το ανυπόφορο σε μάς, αφού θα πρέπει να δεχτούμε
ό,τι διαπραγματευτήγαμε και συμφωνήσαμε
Παρά τη θέλησή μας.

Τα βάσανα που υπομένουμε
Παθητικά, κινούν το σύμπαν.
Επί γης ειρήνη, καλόβουλοι άνθρωποι, όλα

Τα καλά αντέχουν μονάχα όσο αντέχει ή ισορροπία,
Οι δίσκοι ισοζυγισμένοι και ο ύμνος των αγγέλων να
Παρατείνεται σε βαθμό μιας αφύσικης κλίσης.

Το ν' αρνηθείς την άλλη παρειά.

Να ρίξεις λίθο.
Να μην τον ρίξεις για την ώρα, να μην τα χαλάσεις
Με τον νομοταγή πολίτη πού κόπιασες να φορέσεις

Είναι σα να προδίδεις και πόνο, και εαυτό, και έμφυτο νόμο.
Προφήτευσον, τίς ἔστιν ὁ παῖσας σε!
Όταν οι στρατιώτες χλεύασαν Τον Ιησού, τα μάτια του δεμένα, και δεν αντέδρασε
Εκείνοι ούτε ντράπηκαν ούτε συμμορφώθηκαν, μ' όλο πού
Κάτι έγινε καταφανές – ή ισχύς
Της ισχύος πού δεν ασκείται, της ελπίδας πού υπονοείται

Από τούς αιώνια ανίσχυρους.
Όμως, για χάρη του Ιησού,
Μου κάνεις σε παρακαλώ ένα χατίρι, μονάχα ετούτη τη φορά;
Προφήτεψε, αποκρίσου, ρίξε τον λίθο.

Το κάθε ζήτημα έχει δυο όψεις, ναι, ναι, ναι...
Αλλά πότε-πότε, απλώς το να σε υπολογίζουν
Είναι αυτό πού τελικά βαραίνει, και μάλιστα
Χωρίς δικαίωση ή μεμψιμοιρία.
Δυστυχώς, μια νύχτα που έπρεπε να το αποδείξω
Και μια σβέλτη γροθιά θα σε εξόργιζε,

Αντιφρόνησες ότι χρωστούσα την ευστροφία
Στη μικρότητά μου, και έτσι κέρδισες τον πρώτο γύρο.
Συγκρατήθηκα ενώ θα έπρεπε να σου άνοιγα τη μύτη.
Και μ' αυτό τον τρόπο (mea culpa) έχασα την υπεροχή.
Ένας κακώς εννοούμενος Ιπποτισμός, παλιόφιλε.
Εδώ πού φτάσαμε μόνο μια ζαβολιά καθαρίζει τον πίνακα

Το αλφάδι

Μετάφραση: Στρατής Χαβιαράς

Χρίστος Αλεξίου

28 Νοεμβρίου

τ. Καθηγητής της Νεοελληνικής Φιλολογίας. Πανεπιστήμιο του Birmingham (1963- 1987)· Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (1987-1988)· Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (1988- 1994)· Επίτιμο Μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων· Διευθυντής του περιοδικού «Θέματα Λογοτεχνίας» από την ίδρυσή του (1995 μέχρι σήμερα)· Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού «Ουτοπία» από την ίδρυσή του (1992 μέχρι σήμερα)· Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συμποσίου Ποίησης. Έγραψε για την ποίηση του Κορνάρου, του Ρήγα Βελεστινλή, του Παλαμά, του Σικελιανού, του Βάρναλη, του Καρυωτάκη, του Μαβίλη, του Σεφέρη, του Ελύτη, του Ρίτσου, και του Δάλλα· για το θέατρο και την πεζογραφία του Καζαντζάκη, και για την πεζογραφία του Φραγκιά.

NAZIM HIKMET

ΣΤΗΘΑΓΧΗ

Αν η μισή καρδιά μου βρίσκεται, γιατρέ, δω πέρα
Η άλλη μισή στην Κίνα βρίσκεται
Με τη στρατιά που κατεβαίνει προς το Κίτρινο Ποτάμι.
Κ' ύστερα, να, γιατρέ, την πάσα αυγή
Την πάσα αυγή, γιατρέ, με τα χαράματα
Πάντα η καρδιά μου στην Ελλάδα ντουφειάζεται
Κ' ύστερα, να, σαν οι φυλακισμένοι γέρνουνε στον ύπνο
Και σβήνουν στο νοσοκομείο τα τελευταία βήματα
Τραβάει ολόισια, γιατρέ, η καρδιά μου
Τραβάει, γιατρέ, στην Ισταμπούλ, σ' ένα παλιό ξύλινο σπίτι.
Κ' ύστερα, δέκα χρόνια τώρα, να, γιατρέ
Που τίποτα δεν έχω μες στα χέρια μου να δώσω στο φτωχό λαό μου
Τίποτα πάρεξ ένα μήλο
Ένα κόκκινο μήλο, την καρδιά μου.
Κ' είναι, γιατρέ, απ' αφορμή όλα τούτα
Που μες στα στήθεια μου έχω τούτη την αρρώστια.
Όμως, γιατρέ, και μ' όλα τα ντουβάρια που μου κάθονται στα στήθεια
Κοιτάω τη νύχτα ανάμεσα απ' τα κάγκελα
Κι όλη η καρδιά μου αντιχτυπά και στο πιο μακρινό αστέρι.

Απόδοση: Γιάννης Ρίτσος

6 Δεκεμβρίου

Δημήτρης Χαρίτος

Γεννήθηκε το 1930 στην Αθήνα όπου και κατοικεί. Σπούδασε Πολιτικές και Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από το 1949 έως το 1986 διέτρεξε όλη την υπηρεσιακή ιεραρχία της Εθνικής Τράπεζας. Το 1955 εξέδωσε την πρώτη του ποιητική συλλογή «Ιστορία του Απρίλη». Ακολούθησαν άλλες τρεις. Η τελευταία, «Μυθεύματα και Αυτοβιογράφα» κυκλοφόρησε το 2010. Ποιήματά του έχουν κατά καιρούς δημοσιευτεί σε διάφορα ελληνικά περιοδικά, όπως «Νέα Εστία», «Νέα Πορεία» «Τραμ», «Πλανόδιον», «Ομπρέλα», «Εντευκτήριον», «Δέντρο», «Λέξη», «Τομές», «Αιτή», «Νέα Σύνορα», «Books Review of Athens» κ.ά. Από το 1960 γράφει κείμενα κριτικής και θεωρίας του κινηματογράφου και των εικαστικών τεχνών. Έχει συνεργαστεί με τα περιοδικά «Ζυγός», «Τέταρτο», «Καινούρια Εποχή», «Αντί», ενώ, και χωρίς διακοπή, κρατάει από το 1968 τη στήλη Κινηματογράφος στο περιοδικό «Νέα Εστία». Στο διάστημα 1991-1993 διετέλεσε Αντιπρόεδρος του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου. Το 1999-2002 ήταν ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Διεθνούς Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Καλαμάτας, ενώ για πολλά χρόνια υπήρξε Γεν. Γραμματέας και Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου (ΠΕΚΚ).

EUGENIO MONTALE

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΩΝ

Συ δεν θυμάσαι των τελώνων το σπίτι
στο ύψωμα να εξέχει από τους βράχους
έρημο σε προσμένει από το βράδι
που των λογισμών σου μπήκε το σμάρι
και φώλιασε ανήσυχο.

Λίβας δέρνει από χρόνια τους παλιούς τοίχους
κι η αγχώ του γέλιου σου χαρούμενη δεν είναι
τώρα πια· η πυξίδα στην τύχη παλαβώνει
και των ζαριών ο υπολογισμός δεν βγαίνει.

Συ δεν θυμάσαι· άλλη εποχή απασχολεί
τώρα τη θύμησή σου· τυλίγεται η κλωστή.

Κρατάω μian άκρη της· μα ξεμακραίνει
το σπίτι, και πάνου στη στέγη ο ανεμοδείχτης
καπνισμένος δίχως έλεος γυρνά.
Κρατάω μian άκρη· συ όμως μόνη μένεις
και στο σκοτάδι εδώ δεν ανασαίνεις.

Ω οι φευγάτοι οριζόντες όπου ανάφτει
του πετρελαιοφόρου σπάνιο φως!
Το πέρασμα είναι δω; (Ακόμα ξεπηδάει
το κύμα σαν στο βράχο απάνω σπάει...)
Συ δεν θυμάσαι της βραδυάς μου αυτής το σπίτι.
Και γω δεν ξέρω ποιος πάει και ποιος θα μείνει.

13 Δεκεμβρίου

Σάββας Μιχαήλ

Γιατρός και δοκιμιογράφος. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1947. Βιβλία του: *Σολωμός και Χέγκελ* (Λέων 1990), *Πλους και κατάπλους του «Μεγάλου Ανατολικού»* (Άγρα 1995), *Μορφές του Μεσσιανικού* (Άγρα 1999), *Μορφές της Περιπλάνησης* (Άγρα 2004), *Homo Poeticus* (Άγρα 2006), *Γκόλεμ ή Περί Υποκειμένου και άλλων φαντασμάτων* (Άγρα 2010).

PAUL CELAN

ΗΤΑΝ ΧΩΜΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΙ ΕΣΚΑΒΑΝ

Αυτοί έσκαβαν κι έσκαβαν, έτσι περνούσε
η μέρα τους, η νύχτα τους. Και δε δοξάζανε Θεό,
που, έτσι άκουγαν, όλα αυτά τα ήθελε,
που, έτσι άκουγαν, όλα αυτά τα ήξερε.

Αυτοί έσκαβαν και δεν άκουγαν τίποτα πια·
δεν έγιναν σοφοί, δεν εφεύρανε κανένα τραγούδι,
δεν επινόησαν καμιά γλώσσα,
Αυτοί έσκαβαν.

Ήρθε μια γαλήνη, ήρθε και μια θύελλα,
ήρθαν οι θάλασσες όλες.
Εγώ σιάβω, εσύ σιάβεις, σιάβει και το σκουλήκι,
κι αυτό που τραγουδάει εκεί λέει: αυτοί σιάβουν.

Ω ένα, ω ουδένα, ω κανένα, ω εσύ:
πού πήγαινε, αφού στο πουθενά πήγαινε;
Ω εσύ σιάβεις κι εγώ σιάβω, και σιάβω μέσα μου ως εσένα,
Και στο δάχτυλό μας ζυπνάει το δαχτυλίδι.

Του κανενός το ρόδο

Μετάφραση: Χρήστος Γ. Λάζος